

ЧУМНИЙ ХУДОЖНИК

Карпов Костянтин,
Карпова Світлана-
Юліана

АНТТИВІР2020

ЧУМНИЙ ХУДОЖНИК

Карпова Світлана-Юліана,
Карпов Костянтин

Кілька кроків широкою вулицею, і десь тут має поворот в один з численних, ледь помітних завулків. Ох, і спекотно сьогодні!.. Та ще й у такому вбранні. Через цю носату маску достобіса важко дихати. Зате довгий ніс (він же дзьоб) начебто захищає від хвороби. Так стверджують усі авторитетні лікарі. Щоправда і дзьобаті лікарі теж мруть. Інша справа, що без маски мерли би напевно ще більше. Отже, доводиться вірити авторитетам, бо вибору немає. Зате чумний лікар має право заходити в будь-які двері, навіть туди, куди не впускають.

Коли чума вперше завітала до нашого міста, це сталося понад триста років тому, Венеція була одним із центрів світу. Тут завжди перебувала величезна кількість матросів, купців, ремісників, будівельників, монахів. Наші кораблі ходили скрізь, де була вода. Вони відкривали нові землі, вивозили і привозили різні товари. А з ними — різні хвороби. Не один мор у всій Європі розпочинався саме з нас.

Ота найперша чума, «чорна смерть», викосила Венецію майже вщент. Після того морові нападні повторювалися неодноразово. Наші лікарі першими здогадалися, що хвороба поширюється через погане повітря, вони почали носити високі чоботи, довгі чорні плащі з капюшоном. І химерні маски, які фільтрують повітря через довгий дзьоб з цілющими травами. До речі, добре, що трави — за міський кошт, все ж на кишеню легше.

З пошестями боролись як могли. Кораблі, які повертались із далеких плавань, тримали сорок днів на острові Лазаретто, подалі від міста. За цей час, якщо на судні є хвороба, вона мусить виявити себе. Хворих примусово відправляли у Стару лікарню на острові Повелья, подалі від густонаселених кварталів, щоб вони там помирили, не заражаючи інших людей.

Але... Але, кажу я сам собі. На островах помирили не всі. Хтось таки одужував і повертався до своєї домівки. Кожного наступного разу таких було все більше. Повідомляють, що раніше мало який чумний лікар доживав до закінчення мору, а тепер таких більшість. Так наше місто всихає, цілі будинки стоять порожніми, не кожного дня до венеціанського порту заходить хоч один корабель. Та все ж тут є ще щось інше, якась закономірність. Хвороба, що вбивала всіх підряд, стала робити це вибірково. От якби зрозуміти цю закономірність, написати про неї і стати знаменитим лікарем.

Втім, який з мене лікар? У кращому випадку, так собі. Хороші лікарі плащів з масками не вдягають і зачумленими кварталами не снують. Вони сидять у своїх кабінетах і спокійно приймають пацієнтів із звичайними хворобами. Кажуть, що під час чуми, крім чуми нічим більше не хворіють, хоч це не так. У чумні лікарі йдуть ті, хто з бідності ладен на будь-що.

Насправді я художник. Не смійтеся, художник. З мене й лікаря путнього не вийшло, бо я малював, коли треба було вчитися. Венеція завжди славилася живописцями, їхні імена відомі й через століття. Пройдіться нашими галереями, і ви все побачите. Та коли Венеція почала всихати, всох і живопис. З живих відомий тільки старий Канале ді Гранде. Він пише тільки ведуги, міські пейзажі. На них завжди багато води, багато будівель, багато людей. Його неодмінно хвалять знавці і покупці, йому платять великі гроші, а всім іншим залишаються об'їдки зі столу Канале. Тільки послухайте, що про це пишуть: «Неймовірною красою і природністю вирізняється вода в останній ро-

боті майстра, брижі на каналі вражають своєю достовірністю...» Наприкінці літа, коли приходить неймовірна спека — звідки тим брижам узятися? Вітерець ані шелесне, тільки сморід від непорушної води. І хвороби...

Я теж писав веди, їх охоче купували. Тільки платили зовсім мало, ще й за те треба було тричі дякувати...

Коли чума обирає собі жертву, її мало цікавить чи ти ді Гранде, чи Канале. Є підозра, що наш безсмертний теж підхопив хворобу. Зрозуміло, що ставлення до такою поважної персони зовсім інакше, ніж до більшості хворих. Тільки дуже наївний здатен думати інакше. Але регламенту дотримуватися все одно потрібно, і я йду оглядати пацієнта. Відрядили зумисне: мовляв, як колегам, вам буде легше порозумітися. Цікаво, чи пам'ятає він мене? Він же міг запросити лікаря з найкращою репутацією. Правда, розповідають, що Канале неймовірно жадібний, ходить в магазини особисто і торгується за кожну монету. Але мене це не стосується. Підходжу до будинку і штовхаю двері...

— Лікарю, де ви тиняєтесь? Я двічі посилав до вашого дому, двері були зачинені. В мене жар з учора і важко дихати. А мені треба працювати. Здається, він мене не впізнає.

— Це ж не може бути морова хвороба? Її не може бути, я заслужена людина, почесний громадянин Венеції. Я Канале ді Гранде, видатний художник, мене повинні знати навіть такі, як ви. Визначний митець сидить на розкішному ліжку у великому алькові і сопе як ковальський міх.

— Роздягайтесь!

Ніякої чуми тут і близько немає. Вимірюю пульс, прикладаю руку до лоба, прислухаюсь до особливостей дихання. Все ясно, пневмонія, запалення легенів. Діагноз ясний, як Божий пень. Що робити далі? Як засвідчує мій скромний досвід, за умов належного догляду і якісного харчування прогноз у пневмонії здебільшого позитивний. Тільки в кого воно є, якісне харчування, у багатоповерхівках, що стоять уздовж бічних каналів. А в цього є. Хоч він вже й не молодий, але ще міцний. І має всі шанси одужати. Одужати, щоби далі базграти свої веди зі своїми горезвісними брижами. Щоб радувати своїм талантом мешканців і гостей гинучого міста, заробляючи на цьому шалені гроші. Говорили, що він начебто збирається до Англії, там нині художникам платять найбільше. І тоді всім нам буде добре. Або ні?

— Лягайте, я обдивлюся вас ретельніше!

Для чого я завжди ношу із собою стилета? Головним чином, для самозахисту. Міська влада видає нам довгі міцні палиці, але в ближньому бою зручніше діяти чимось коротким і малопомітним. На вулицях Венеції ні в чому не можна бути певним, навіть з моїми обладунками. У портових кварталах завжди знайдуться певні того, що бідних лікарів не буває. А ще... Інколи, повірте, дуже нечасто, коли бачу, що у хворого немає шансів на порятунок, я полегшую йому дорогу до Бога. Недарма у цієї зброї є й інша, трохи забута назва, «кинджал милосердя». Якщо не помиляюсь, філософи називають це гуманізмом.

Проблема стилета в тому, що рана від нього не залипає, залишається помітною. Проте ризикнути таки варто. Пацієнт лежить переді мною, як на долоні. Він зневажає мене, зневажає усіх лікарів, зневажає увесь світ. Іди зі своєю зневагою туди, де саме твоє місце. Впевнений поштовх згори донизу, легкі порухи кисті, і все закінчено. Про всяк випадок закриваю старечого рота рукою (добре, що вона в рукавичці), хоча це, здається, вже зайве.

— Ваш господар хворів на чуму. Щойно він помер від хвороби. Всім залишатися в будинку, вас буде відправлено на Повелью. Мої співчуття...

Якими б скрутними не були часи, але ми – старовинне місто, осередок культури. Зовсім без живопису Венеція не зможе. І на ринку ведуть мають бути свої лідери. Я, здається, знаю того, хто стане таким лідером. Щойно закінчиться морова напасть, я зніму ці осоружні рукавички і ніколи більше їх не одягну. Я візьмуся до улюбленої справи, і покажу нову Венецію, мою Венецію. З непорушною водою, що прямо з полотна випромінює свій аромат, облуплені будівлі і порожні причали. Я стану творцем нового мистецтва, я стану... Як я хочу просто стати!..

Я вірю, що далі все буде добре, я переконаний в цьому. Всі мори колись закінчуються, потому починається нове, щасливіше життя для тих, хто вцілів. Слуги ді Гранде бачили, як я заходив до нього живого і вийшов від мертвого. Та вони вже сьогодні опиняться в Старій лікарні, а тамтешні пацієнти зазвичай недовго бувають говірками. Неприємно, що міська рада таки дала дозвіл препарувати чумні трупи. Я розумію, це потрібно для науки, для майбутніх поколінь, але не в цьому випадку. Бо тоді рану від стилета точно побачать. Та чи наважаться вони препарувати всесвітньо відомого Канале? Навряд чи, але якийсь сумнів таки гризе. Йду розпеченою вулицею до чергового будинку і міркую: буде все добре чи ні?